

INTRODUCTIE VAN NIEUWE BOOMSOORTEN

Sinds enkele jaren wordt er gediscussieerd over het introduceren van 'nieuwe' boomsoorten in het Nederlandse bos, zoals de valse acacia (*Robinia*), tamme kastanje of de mammoetboom (*Sequoiadendron*). Uit milieuoverwegingen zou de aanplant van deze soorten gestimuleerd moeten worden: Ze groeien snel en leveren hout dat niet verduurzaamd hoeft te worden. Het hout kan dienen als vervanging van tropisch hardhout. Maar niet iedereen is enthousiast.

Over de (grootschalige) teelt van deze boomsoorten in de Nederlandse situatie is maar weinig bekend. Hun faam is vooral gebaseerd op gegevens uit het buitenland. Succes in Nederland is nog niet verzekerd.

De afzetmogelijkheden worden nogal eens overschat. Om met de grote stroom aan importhout te kunnen concurreren moet een groot en regelmatig aanbod gegarandeerd zijn. Per houtsoort is daarvoor al gauw 10.000 hectare nodig.

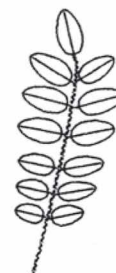
Dat een boomsoort niet uit Nederland komt is op zich geen probleem. De douglas komt oorspronkelijk ook niet uit Nederland, maar doet het hier prima. Tenminste als gekeken wordt naar de houtproductieve kwaliteiten, want de introductie van douglas heeft niet geleid tot verrijking van de natuurwaarde en de vitaliteit blijft duidelijk achter bij de meeste inheemse boomsoorten. Wel is de hoge belevingswaarde van landgoederen vaak te danken aan de aanwezigheid van 'exotische' boomsoorten, zoals de douglas.

De introductie van exoten verloopt meestal niet zo succesvol als bij de douglas. Het bekendste voorbeeld is de Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*). Deze soort werd in Nederland vanaf 1920 op grote schaal aangeplant om decennia later als 'bospest' bestreden te worden. Er zijn vele andere voorbeelden van 'mislukte' boomsoorten. En zelfs de douglas wordt nu op grote schaal 'omgevormd'.

Professor Houtzagers beschrijft *Prunus serotina* in Houtteelt der gematigde luchtstreek uit 1954 nog als een waardevolle soort:

De Amerikaanse vogelkers heeft een groot uitstoelingsvermogen en kan ook vrij veel schaduw verdragen.

Daardoor is hij niet alleen zeer waardevol als menghoutsoort bij de aanleg van gemengde beplantingen, doch ook als onderbouw. In bossen, waar het niet al te droog is, plant hij zich zeer gemakkelijk natuurlijk voort. Hij is een uitstekende bodemverbeteraar, die, wyl hij veel en spoedig bessen geeft, ook een waardevolle soort is voor de vogelstand.

Informatie- en KennisCentrum
Natuurbeheer, Wageningen

Afdeling Bos
Rino Jans, 5-03-96

T(0317)474 878

Enkele decennia later wordt de vogelkers als 'bospest' bestreden:

bosbouwvoorlichting

informatie over het beheer
van bos, natuur en landschap

Redactie en administratie:
Staatsbosbeheer
Postbus 20020
3502 LA Utrecht
Telefoon: 030-859111

23e jaargang nr. 7
november 1984

In dit nummer	blz.
Prunus serotina: van uitroeiing naar beheersing	77
Van de redactie	78
Nieuwe druk Boswet	81
Nieuwe machines en werktuigen	82
De zwarte els ... een bosboom?	84
Rectificatie	87
Nieuwe testen van veiligheidskleding belangrijk voor Nederland	88
Scheefgewaaid populieren	90
Prijzen verkocht rondhout	91
Meerjarenplan Bosbouw	92
Bos en Hout Berichten	92
Namen en adressen provinciale kantoren Staatsbosbeheer	92

Redactiecommissie

H. T. J. van den Akker
Drs. G. J. Baaijens
Ir. P. P. Bosch
Ing. W. M. Bremer
Ir. J. L. van der Jagt
Mw. G. H. Jansen
Ir. P. R. Minnaard

© Staatsbosbeheer 1984

Overnemen artikelen toegestaan met vermelding van bron en schrijversnaam, indien vermeld.

Prunus serotina: van uitroeiing naar beheersing

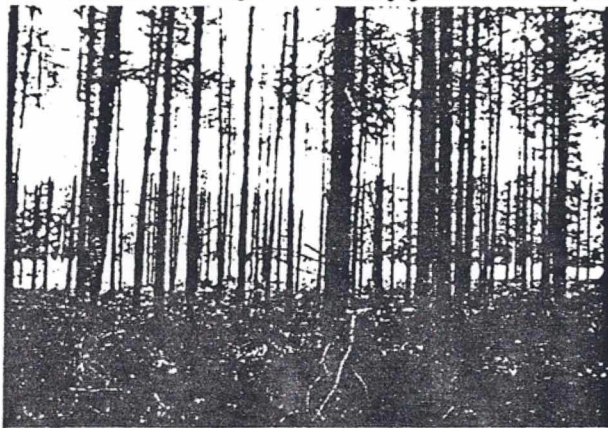
P.A. van den Tweel, Staatsbosbeheer, afd. Bosontwikkeling, Utrecht

Prunus serotina en de bosgeschiedenis

Prunus serotina (Amerikaanse vogelkers) is waarschijnlijk in de 17e eeuw vanuit het oosten van de USA via Frankrijk in Europa ingevoerd. Tot omstreeks 1900 werd prunus alleen gebruikt ter verfraaiing van tuinen en parken. Omstreeks die tijd begon in Duitsland de toepassing van Prunus serotina in de bosbouw. Vooral ten aanzien van de houtkwaliteit, ook op arme gronden, had men hoge verwachtingen. Al kort na deze periode kwam men in Duitsland tot andere inzichten. De boomvorm was ongunstig, de produktie viel tegen en de groei op zeer arme gronden was ronduit slecht. In de Nederlandse bosbouw begon men

rond 1920 Prunus serotina op grote schaal aan te planten. In eerste instantie werd prunus gebruikt in brand- en wind-singels als aanvulling op berk en grauwe els. Later werd prunus vooral gebruikt als bodemverbeteraar (vulboomsoort bij naaldboom) en als onkruidbestrijder door middel van bodembedekking (onderdrukker van heide bij heidebebossingen).

In de periode van 1920-1930 heeft in Nederland op grote schaal aanplant en bezaaiing plaatsgevonden. Dit hield verband met de grote activiteit in de ontginningen en herbebossingen. Het zou tot 1950-1955 duren voordat men de negatieve kanten van Prunus serotina ging zien, die hem de bijnaam

Afbeelding 1. Lariksbos waarin Prunus serotina ontbreekt.

Er zijn dus zowel argumenten vóór als tegen de introductie van nieuwe soorten. Hoewel voorzichtigheid geboden is, is er ook weer geen reden om er helemaal vanaf te zien. De keuze is aan de eigenaar/beheerder. Deze draagt uiteindelijk ook de risico's. Is de doelstelling het verhogen van de belevingswaarde, dan is de aanplant van nieuwe soorten op kleine schaal geen probleem. Maar als economische peiler voor het bosbedrijf zijn nieuwe boomsoorten riskant. Daarvoor moet de aanplant in ieder geval landelijk en op grote schaal worden aangepakt.